

**द्वितीय पत्र : लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरण
(Gender Equality and Women's Empowerment)**

- १. लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरण (Gender Equality and Women's Empowerment) अङ्क ३०**
- १.१ नेपालमा महिला विकासका प्रयासहरू (Women Development Efforts in Nepal)
१.२ नेपालमा महिलाहरूको स्थिति (Status of Women in Nepal)
१.३ महिला अधिकार सम्बन्धी संविधानमा भएका व्यवस्था (Constitutional Provisions related to Women's rights)
१.४ लिङ्ग र लैङ्गिक विश्लेषण (Analysis of Sex and Gender)
१.४.१ लिङ्ग र लैङ्गिकता (Sex and Gender)
१.४.२ लैङ्गिक भूमिका (Gender roles)
१.४.३ समानता र समता (Equality and Equity)
१.५ लैङ्गिक समानताका लागि विशेष व्यवस्था (Specific Provisions for Gender Equality)
१.५.१ आरक्षण (Reservation)
१.५.२ सकारात्मक विभेद (Positive Discrimination)
१.६ लैङ्गिक मूलप्रवाहिकरण (Gender Mainstreaming)
१.७ लैङ्गिक समानताका लागि राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संयन्त्र (National and international instruments for Gender Equality):
१.७.१ महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मंत्रालय (Ministry of Women, Children and Social welfare)
१.७.२ महिला तथा बालबालिका विभाग (Department of Women and Children)
१.७.३ महिला तथा बालबालिका कार्यालय (Women and Children Office)
१.७.४ राष्ट्रिय महिला आयोग (National Women Commission)
१.८ लैङ्गिक समानताका प्रवर्द्धनमा गैरसरकारी सङ्गठनहरूको भूमिका (Roles of NGOs for promotion of Gender Equality)
- २. लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा (Gender Based Violence) अङ्क १५**
- २.१ लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा (Gender Based Violence)
२.२ घरेलु हिंसा: प्रकार र नियन्त्रणका उपायहरू (Domestic Violence: types and remedies)
२.३ मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार र नियन्त्रणका उपायहरू (Human Trafficking and its controlling measures)
२.४ महिला हिंसा विरुद्ध पुरुषको भूमिका, सहभागिता/सकृयता (Men's engagement in Violence against Women)
- ३. महिला विकास कार्यक्रम (Women's Development Program) अङ्क १५**
- ३.१ सामाजिक परिचालनको सैद्धान्तिक पक्ष (Theoretical Aspect of Social Mobilization)
३.२ समूह गठन र परिचालन (Group Formation and Mobilization)
३.३ समुह बचत /वचत परिचालन र सहकारिता (Group Savings / Savings Mobilization & Cooperatives)
३.४ प्रजनन स्वास्थ्य, प्रजनन र यौन अधिकार (Reproductive Health, Reproductive & Sexual Rights)
३.५ समूहमा संचार: संचारको महत्व, तरिका, व्यवधान र समाधानका उपायहरू (Communication in Groups: Its importance, methods, constraints and solutions)

लोक सेवा आयोग
नेपाल विविध सेवा, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, महिला विकास निरिक्षक पदको खुला प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

४. **बालबालिका र सामाजिक सुरक्षा (Children and Social Security)** अङ्क १५
- ४.१ बाल अधिकार सम्बन्धी सामान्य जानकारी (Brief information related on Child Rights)
- ४.२ केन्द्रिय तथा जिल्ला बालकल्याण समितिहरूको काम र कर्तव्य (Functions and Duties of Central and District Child Welfare Board)
- ४.३ बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र एकल महिलाको सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति (National Policy on Social Security of Child, Senior Citizen, Person with Disabilities and Single Women)
५. **विविध (Miscellaneous)** अङ्क २५
- ५.१ कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
- ५.१.१ कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व (Concept & importance of office management)
- ५.१.२ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व (Introduction, objectives, needs and importance of record management)
- ५.१.३ कार्यालय व्यवस्थापनमा कम्प्युटर प्रणालीको आवश्यकता र महत्व (Needs and importance of computer system in office management)
- ५.१ निजामती सेवाको परिचय, गठन, पदपूर्ति, सेवा सुविधा, आचरण, सजाय, वृत्ति विकास, आदि सम्बन्धी जानकारी (Information about introduction, constitution, fulfillment of vacancy, remuneration & fringe benefits, conduct, punishment, career development, etc of civil services)
- ५.२ नेपाल सरकारको केन्द्रीय तथा स्थानीय निकायको संरचना र संगठन सम्बन्धी जानकारी (Information about organizational structure of central & local bodies' of Government of Nepal)
- ५.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी जानकारी (General information on public Service delivery)
- ५.६ नेपालको शासनपद्धति र संविधान: नागरिकता, मौलिक हक र कर्तव्य, राज्यको दायित्व, निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू, संवैधानिक अङ्गहरू, व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका Nepalese polity and Constitution : Citizenship, Fundamental rights and duties, Obligations, Directive principles and Policies of State, Constitutional Organs, Legislative, Judiciary and Executive).

----The End---

द्वितीय पत्रको पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ ।

द्वितीय पत्र का एकाई	१	२	३	४	५	जम्मा प्रश्न संख्या
अङ्कभार	३०	१५	१५	१५	२५	
छोटो उत्तर ५अङ्कका प्रश्न	४	१	१	१	३	१०
लामो उत्तर १० अङ्कका प्रश्न	१	१	१	१	१	५
जम्मा प्रश्न संख्या	५	२	२	२	४	१५

नमुना प्रश्नहरू (Sample Questions)

छोटो प्रश्न (Short Question)

1. लिंग र लैङ्गिकताको बिचको फरक देखाउनु होस् ।
Differentiate between sex and gender
2. नेपालमा महिलाहरूको स्थिति बारे दर्शाउनु होस् ।
Mention the status of women in Nepal.
3. "सकारात्मक विभेद" भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ?
What is meant by "Positive Discrimination"?
4. महिला सशक्तिकरणको अर्थ लेख्नुहोस् ।
Write the meaning of Women's empowerment.
5. लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ?
What do you mean by gender based violence?
6. सामाजिक परिचालनको भनेको के हो ?
What is social mobilization?
7. प्रजनन अधिकार भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ?
What do you mean by reproductive right?
8. केन्द्रिय बालकल्याण समितिमा कति जना सदस्यहरू हुन्छन् ? ती कुन कुन क्षेत्रका हुन्छन् ? लेख्नुहोस् ।
How many members are in Central Child Welfare Board? In which areas do they belong to?
9. कस्तो कार्यलाई मानव वेच विखन तथा ओसार पसार गरेको मानिन्छ ?
What type of deed is considered as human trafficking?
10. कार्यालय व्यवस्थापनको महत्व दर्शाउनुहोस् ।
Mention importance of office management.

लामो प्रश्न (Long Question)

11. लैङ्गिक समानता भनेको के हो ? यसको प्रवर्द्धनकालागि गैर सरकारी संस्थाहरूले खेल्न सक्ने भूमिका बारे चर्चा गर्नुहोस् ।
What is gender equality? Describe the role of NGOs to promote gender equality in Nepal.
12. घरेलु हिंसा भन्नाले के बुझ्नु हुन्छ ? यसको नियन्त्रण कसरी गर्न सकिन्छ ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is domestic violence? How is it controlled? Explain.
13. बाल अधिकार संरक्षणका लागि भएका प्रयास बारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Mention the efforts to protect child rights.
14. लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरणका पक्षमा संविधानमा भएका प्रावधान बारे लेख्नुहोस् ।
Write the constitutional provisions about women's empowerment and gender equality.
15. अभिलेख व्यवस्थापन भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? यसको आवश्यकता र महत्व प्रष्ट पार्नुहोस् ।
What is record management? Clarify its needs and importance.